

Datum van
inontvangstneming

:

13/05/2013

Zaak C-157/13

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

26 maart 2013

Verwijzende rechter:

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litouwen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

20 maart 2013

Verzoekende partij:

Nickel & Goeldner Spedition GmbH

Verwerende partij:

Kintra UAB, in vereffening

(omissis)

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

(hooggerechtshof van Litouwen)

BESCHIKKING

(omissis)

20 maart 2013

Vilnius

Een kamer van de civiele afdeling van het Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (omissis)

heeft in de schriftelijke procedure ter terechtzitting een civiel beroep over een rechtsvraag onderzocht, dat is ingesteld door verweerster, de **Duitse**

onderneming Nickel & Goeldner Spedition GmbH, tot herziening van het arrest van een kamer van de civiele afdeling van het Lietuvos apeliacinis teismas (Hof van Beroep van Litouwen) van 6 juni 2012 in de civiele zaak betreffende de door verzoekster, Kintra, een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid in vereffening, tegen de verwerende Duitse onderneming Nickel & Goeldner Spedition GmbH, ingestelde schuldvordering.

De kamer

heeft het volgende vastgesteld:

I. Kern van het geding

De in deze zaak opgeworpen vragen betreffen de bevoegdheid van de rechterlijke instanties van de Republiek Litouwen om het geding te beslechten, en de toepassing en uitlegging van artikel 32, leden 1 en 2, van het in 1956 te Genève ondertekende Verdrag betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg (CMR-verdrag) en andere bepalingen van materieel recht (Litouws burgerlijk wetboek).

Bij vonnis van de Vilniaus apygardos teismas (regionale rechtbank, Vilnius) van 28 mei 2009 is tegen verzoekster, Kintra UAB, een insolventieprocedure geopend.

Verzoeksters curator heeft de Vilniaus apygardos teismas verzocht verweerster, de Duitse onderneming Nickel & Goeldner Spedition GmbH, te gelasten het bedrag van 194 077,76 LTL te betalen dat was verschuldigd voor internationaal goederenvervoer dat verzoekster voor die onderneming had verricht (in Frankrijk en Duitsland), vermeerderd met 15,21 % rente per jaar van 1 mei 2009 tot de volledige uitvoering van de beslissing van de rechtbank, en de kosten. Voorts hebben verzoekster, Kintra UAB, en verweerster, de Duitse onderneming Nickel & Goeldner Spedition GmbH, op 25 juni 2006 een leningsovereenkomst gesloten, op grond waarvan partijen bij het geding hun rekeningen onderling betaalden (omissis) door compensatie, i.e. de bedragen die verweerster verschuldigd was voor verstrekte vervoerdiensten werden gecompenseerd door verzoeksters aflossingen van de lening.

Volgens verzoekster moet op de vordering worden beslist door de rechterlijke instanties van de Republiek Litouwen overeenkomstig artikel 1.37, lid 3, van het Litouwse burgerlijk wetboek (het feit dat partijen bij een overeenkomst zijn overeengekomen dat op hun overeenkomst buitenlands recht van toepassing is, is geen **[Or. 2]** grond om geen toepassing te geven aan dwingende bepalingen van het recht van de Republiek Litouwen of een andere staat, die niet kunnen worden veranderd of buiten toepassing worden gelaten door partijen in onderling overleg) en artikel 14, lid 3, van de Įmonių bankroto įstatymas (hierna: „wet inzake insolventie van ondernemingen”) (over de actio pauliana en andere vorderingen van de curator tegen debiteuren van de insolvente of in vereffening zijnde onderneming wordt uitspraak gedaan door het gerecht waarbij de

insolventieprocedure aanhangig is; de versie van de wet die gold tot 1 oktober 2011), terwijl het verzoek om voor de vordering een verjaringstermijn toe te passen, ongegrond is.

Volgens verweerster, de Duitse onderneming Nickel & Goeldner Spedition GmbH, moet de vordering niet-ontvankelijk worden verklaard, omdat zij op CMR-vrachtbrieven en facturen voor internationaal vervoer is gebaseerd; bijgevolg moet artikel 31 van het CMR-verdrag worden toegepast en het geding door de bevoegde Duitse rechtbank worden onderzocht. Voorts is de in artikel 32, lid 1, van het CMR-verdrag gestelde verjaringstermijn van één jaar voor een vordering verstreken, aangezien de vordering niet vóór 26 augustus 2010 bij de rechter is ingesteld.

Tijdens de procedure voor de rechter in eerste aanleg verzocht verweerster voorts om de vordering niet-ontvankelijk te verklaren omdat, gelet op artikel 31, lid 1, sub a, van het CMR-verdrag en artikel 1, lid 2, sub b, van verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (PB 2001, L 12, blz. 1), verzoeksters vordering tot betaling van het verschuldigde bedrag, vermeerderd met rente, niet rechtstreeks samenhangt met een insolventieprocedure en er dus geen rechtsgrond bestaat om verordening nr. 44/2001 buiten toepassing te laten. Volgens verweerster strookt deze zienswijze met de rechtspraak van het Hof van Justitie (zie arresten van 12 februari 2009, Seagon, C-339/07, Jurispr. blz. I-767, en 10 september 2009, German Graphics Graphische Maschinen, C-292/08, Jurispr. blz. I-8421), en het enkele feit dat de curator partij is bij het geding, volstaat niet om deze procedure te kwalificeren als een procedure die rechtstreeks uit het faillissement voortvloeit en geheel binnen het kader van een faillissement past.

II. Kern van het vonnis in eerste aanleg en in hoger beroep

Bij vonnis van 29 augustus 2011 heeft de Vilniaus apygardos teismas de vordering toegewezen en verweerster veroordeeld tot betaling aan verzoekster van de schuld van 194 377,76 LTL (56 295,69 EUR), 40 581 LTL aan rente voor de periode van 1 mei 2009 tot 16 september 2010, vermeerderd met 15,21 % rente per jaar over het bedrag van 194 377,76 LTL van het begin van deze civiele zaak (i.e. 17 september 2010) tot de volledige uitvoering van de rechterlijke beslissing, en de kosten.

Bevoegdheid om kennis te nemen van het geding. De Vilniaus apygardos teismas heeft vastgesteld dat ingevolge artikel 7, lid 2, van de tussen partijen gesloten leningovereenkomst, artikel 23 van verordening nr. 44/2001 en artikel 31 van het CMR-verdrag de zaak onder de jurisdictie van de rechtbank van de stad Halberstadt in de Bondsrepubliek Duitsland moet vallen; aangezien in casu de vordering was ingesteld door een insolvente onderneming, moest ingevolge artikel 14, lid 3, van de wet inzake insolventie van ondernemingen, hierover

echter uitspraak worden gedaan door het gerecht waarbij de insolventieprocedure aanhangig was. De Vilniaus apygardos teismas heeft overwogen dat de vordering was ingesteld door de curator van de insolvente onderneming, die krachtens artikel 11, lid 3, punt 23, van de wet inzake insolventie van ondernemingen maatregelen neemt om schulden te innen bij de debiteuren van de insolvente onderneming ter bescherming van de belangen van alle crediteuren van de insolvente onderneming. Derhalve zijn in casu de wet inzake insolventie van ondernemingen en verordening (EG) nr. 1346/2000 van de Raad van 29 mei 2000 betreffende insolventieprocedures (PB L 160, blz. 1) van toepassing. Voorts moeten ingevolge artikel 15, lid 2, van de wet inzake insolventie van ondernemingen alle zaken waarin eigendomsvorderingen worden ingesteld tegen de insolvente onderneming, worden verwezen naar de rechter die de insolventieprocedure heeft geopend. De Vilniaus apygardos teismas heeft verklaard dat de rechtspraak van het Hof van Justitie voorziet in de volgende criteria om vast te stellen of een vordering samenhangt met een insolventieprocedure: a) de vordering is gebaseerd op insolventierecht; b) de opening van de insolventieprocedure als basis voor de vordering, en handelen van de curator. Aan deze criteria is in casu voldaan.

(omissis)

Bij arrest van 6 juni 2012 heeft de kamer van de civiele afdeling van het Lietuvos apeliacinis teismas verweersters' beroep verworpen en de beslissing van de rechter in eerste aanleg bevestigd [**Or. 3**].

Bevoegdheid om kennis te nemen van het geding. De kamer heeft overwogen dat volgens artikel 31 van het CMR-verdrag, artikel 1, lid 2, sub b, van verordening nr. 44/2001 (de verordening is niet van toepassing op het faillissement, akkoorden en andere soortgelijke procedures), artikel 23 van verordening nr. 44/2001 (wanneer de partijen waarvan er ten minste één woonplaats heeft op het grondgebied van een lidstaat, een gerecht of de gerechten van een lidstaat hebben aangewezen voor de kennisneming van geschillen die naar aanleiding van een bepaalde rechtsbetrekking zijn ontstaan of zullen ontstaan, is dit gerecht of zijn de gerechten van die lidstaat bevoegd), artikel 3, lid 1, van verordening nr. 1346/2000 (de rechters van de lidstaat waar het centrum van de voornaamste belangen van de schuldenaar gelegen is, zijn bevoegd de insolventieprocedure te openen; bij vennootschappen en rechtspersonen wordt het centrum van de voornaamste belangen vermoed de plaats van de statutaire zetel te zijn) en punt 6 van de considerans van verordening nr. 1346/2000 (deze verordening regelt de rechterlijke bevoegdheid inzake de opening van een insolventieprocedure en de beslissingen die rechtstreeks uit een insolventieprocedure voortvloeien en daarmee nauw samenhangen), verzoeksters vordering, indien zij samenhangt met de insolventieverordening, niet als een vordering in een burgerlijke of handelszaak in de zin van verordening nr. 44/2001 mag worden aangemerkt, omdat zij onder de uitzondering op de toepassing van deze verordening valt, waarin deze verordening voorziet voor een faillissementsprocedure of een soortgelijke procedure en

waarvan de werkingssfeer is vastgesteld door het Hof van Justitie. In dergelijke gevallen mag de internationale bevoegdheid van het nationale gerecht alleen op verordening nr. 1346/2000 (omissis) zijn gebaseerd. Derhalve heeft de rechter in eerste aanleg terecht vastgesteld dat de onderhavige zaak rechtstreeks samenhangt met verzoeksters insolventieprocedure, aangezien de vordering was ingesteld door de curator van de insolvente onderneming (die haar statutaire zetel in Vilnius heeft) tegen een debiteur van de onderneming om de rechten en belangen van alle crediteuren van de insolvente onderneming te beschermen, waarbij de curator de voor de insolventieprocedure noodzakelijke stappen heeft ondernomen, waaronder het nemen van maatregelen om schulden te innen bij de debiteuren van de insolvente onderneming, ter bescherming van de belangen van alle crediteuren van de insolvente onderneming (i.e. om hun geldvorderingen te betalen) en de rechten van de onderneming (artikel 3, artikel 11, lid 3, punten 14 en 23, en artikel 35 van de wet inzake insolventie van ondernemingen); de vordering valt onder de bevoegdheid van de Vilniaus apygardos teismas (artikel 14, lid 3, van de wet inzake insolventie van ondernemingen in de tot 1 oktober 2011 geldende versie; artikel 3 van verordening nr. 1346/2000).

(omissis)

III. Juridische argumenten in het beroep over een rechtsvraag en in de memorie van antwoord

Verweerster en de partij die het beroep over een rechtsvraag heeft ingesteld (appellante), de Duitse onderneming Nickel & Goeldner Spedition GmbH, verzoekt om vernietiging van de beslissingen in eerste aanleg en in hoger beroep en om een nieuwe beslissing waarbij de vordering wordt afgewezen en appellantes kosten worden vergoed. Het beroep over een rechtsvraag is gebaseerd op de volgende middelen.

Bevoegdheid om kennis te nemen van het geding. Volgens appellante vloeit de door verzoeksters curator ingestelde vordering tot betaling van het verschuldigde bedrag, vermeerderd met rente, voort uit een rechtsverhouding van internationaal vervoer en hangt zij niet rechtstreeks samen met de insolventieprocedure. Appellante is van mening dat om de werkingssfeer van de verordeningen nrs. 1346/2000 en 44/2001 af te bakenen, moet worden uitgegaan van de verklaringen van het Hof van Justitie, dat in het arrest German Graphics Graphische Maschinen heeft overwogen dat de werkingssfeer van verordening nr. 1346/2000 niet ruim mag worden uitgelegd en dat deze verordening alleen voorschriften mag behelzen tot regeling van de rechterlijke bevoegdheid inzake de opening van een insolventieprocedure en de beslissingen die rechtstreeks uit een insolventieprocedure voortvloeien en daarmee nauw samenhangen; het enkele feit dat de curator een partij is bij het geding, volstaat bijvoorbeeld niet om aan te nemen dat de zaak rechtstreeks uit de insolventieprocedure voortvloeit of daarmee nauw samenhangt en vast te stellen dat deze zaak buiten de werkingssfeer van verordening nr. 44/2001 moet vallen. Naar de mening van appellante heeft het Hof

van Beroep niet verklaard waarom in casu de vordering van de curator moet worden geacht samen te hangen met de insolventieprocedure, aangezien de conclusie dat de vordering samenhangt met de insolventieprocedure, enkel omdat zij is ingesteld door de curator, in strijd is met de rechtspraak van het Hof van Justitie.

[Or. 4] Appellante beroept zich ook op het arrest van het Hof van Justitie van 22 februari 1979, Gourdain (133/78, Jurispr. 1979, blz. 733), en stelt dat beslissingen die verband houden met een faillissement slechts dan van de werkingssfeer van het Verdrag van Brussel van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (hierna: „Executieverdrag”) (vervangen door verordening nr. 44/2001) zijn uitgesloten, wanneer zij rechtstreeks uit het faillissement voortvloeien en geheel binnen het kader van de liquidatie van de onderneming passen. Voorts heeft het Hof van Justitie in die zaak geoordeeld dat een insolventieprocedure was geopend tegen een onderneming en dat naar Frans insolventierecht in een dergelijk geval de bestuurder van de onderneming kon worden verzocht een bepaald bedrag op de rekening van de onderneming te storten; het oordeelde dat een dergelijke vordering, die louter op bepalingen van insolventierecht is gebaseerd, buiten de werkingssfeer van het Executieverdrag valt en derogeert aan de algemene regels voor civielrechtelijke aansprakelijkheid (arrest Gourdain, punt 5).

Het Hof van Justitie heeft in het arrest Seagon en daarna in het arrest van 19 april 2012, F-Tex (C-213/10, nog niet gepubliceerd in de Jurisprudentie), vastgesteld dat een vordering tot nietigverklaring (van een transactie – actio pauliana) uit het Duitse insolventiebesluit voortvloeide, en niet uit algemene voorschriften van privaatrecht. Derhalve moet toepassing worden gegeven aan verordening nr. 1346/2000, die alleen voorschriften mag behelzen tot regeling van de rechterlijke bevoegdheid inzake de opening van een insolventieprocedure en de beslissingen die rechtstreeks uit een insolventieprocedure voortvloeien en daarmee nauw samenhangen. Appellante voert aan dat een analoog standpunt betreffende de actio pauliana ook in de commentaren bij de betrokken verordeningen is terug te vinden.

Samenvattend moet volgens appellante bijgevolg worden geconcludeerd dat een vordering wordt geacht samen te hangen met een insolventieprocedure indien zij rechtstreeks is gebaseerd op bepalingen van het insolventierecht van een bepaalde staat en niet op de bepalingen van het algemene privaatrecht. Aangezien de vordering is gebaseerd op algemene bepalingen van privaatrecht, moet derhalve in de betrokken situatie verordening nr. 44/2001 worden toegepast en valt de vordering niet onder de bevoegdheid van de rechterlijke instanties van de Republiek Litouwen. Volgens appellante wordt dit standpunt ook bevestigd door bijvoorbeeld de uitlegging betreffende de door het federale gerechtshof van Zwitserland aan het Verdrag van Lugano – waarvan de bepalingen vergelijkbaar zijn met die van verordening nr. 44/2001 – gegeven toepassing, volgens welke

vorderingen die dateren van na de opening van de insolventieprocedure, maar die niet rechtstreeks voortvloeien uit de opening van de insolventieprocedure en waarvan de uitvoering is gebaseerd op bepalingen van gemeenrecht, niet onder de uitzondering van artikel 1, lid 2, van verordening nr. 44/2001 vallen. Deze zienswijze vindt eveneens steun in een commentaar bij de verordening betreffende insolventieprocedures, volgens welke rechtsvorderingen van een curator om schulden te innen die vóór het faillissement zijn ontstaan, niet voldoende nauw samenhangen met de insolventieprocedure.

(omissis)

In de memorie van antwoord op het beroep over een rechtsvraag vraagt verzoekster, Kintra, dit gerechtshof het beroep te verwerpen, stemt zij in met de overwegingen van het Hof van Beroep, en stelt zij voorts het volgende.

Bevoegdheid om kennis te nemen van het geding. Verzoekster is van mening dat de zaken voor de gerechten van Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk waarnaar appellante verwijst in casu niet als precedent kunnen dienen, de commentaar bij het aangevoerde internationaal privaatrecht geen officieel goedgekeurde publicatie van een Europese rechterlijke of wetgevende instantie is, de in de *Münchener Kommentar* vermelde zijdelingse vordering geen verband houdt met de betrokken situatie, en de door het Hof van Justitie in de arresten Gourdain en Seagon gevolgde redenering integendeel de bevoegdheid van de Litouwse gerechten voor de onderhavige zaak bevestigt, aangezien de vordering naar nationaal insolventierecht samenhangt met de insolventieprocedure. Verzoekster stelt dat na onderzoek van de voorbereidende werkzaamheden voor de wet inzake insolventie van ondernemingen – volgens de bijlage bij de wet, „Bij deze wet uitgevoerde rechtshandelingen van de Europese Unie”, geeft de wet ook uitvoering aan verordening nr. 1346/2000, zoals gewijzigd, – duidelijk is dat de wet inzake insolventie van ondernemingen in overeenstemming is met het Unierecht. De vordering in casu is ingesteld op basis van artikel 11, lid 3, [Or. 5] punt 23, en artikel 14, lid 3, van de wet inzake insolventie van ondernemingen. De inning van schulden bij debiteuren van de insolvente onderneming is volgens die wet een verplichting van de curator, ter uitvoering waarvan hij de betrokken vordering heeft ingesteld. Over deze vordering moet uitspraak worden gedaan door met name het gerecht waarbij de insolventieprocedure aanhangig is. Derhalve is elke twijfel over het verband tussen de vordering en de insolventieprocedure ongegrond. (omissis)

De kamer beslist als volgt:

IV. Redenering en uitlegging van dit hof

In de onderhavige zaak rijst de vraag omtrent de bevoegdheid om uitspraak te doen over een zaak waarin de vordering door de curator van een insolvente onderneming is ingesteld ter bescherming van de belangen van alle crediteuren

van de insolvente onderneming en ten voordele van al deze crediteuren. Derhalve zijn de uitlegging en toepassing van de verordeningen nrs. 44/2001 en 1346/2000 belangrijk.

Nauwe samenhang met een insolventieprocedure krachtens verordening nr. 1346/2000 van een door de curator van een insolvente onderneming ingestelde schuldvordering voor internationaal goederenvervoer waarop het CMR-verdrag van toepassing is

De vordering in casu tot betaling van het bedrag, vermeerderd met rente, voor internationaal goederenvervoer (de goederen zijn tegen betaling in een voertuig over de weg vervoerd; de plaats van inontvangstneming van de goederen en de plaats van levering bevinden zich in twee verschillende landen; de staten van de plaats van inontvangstneming van de goederen en de plaats van levering zijn partij bij het CMR-verdrag) is ingesteld bij een rechterlijke instantie van de Republiek Litouwen, namelijk bij de Vilniaus apygardos teismas, die bij beslissing van 28 mei 2009 een insolventieprocedure heeft geopend tegen verzoekster, Kintra UAB. De zetel van verweerster, de Duitse onderneming Nickel & Goeldner Spedition GmbH, bevindt zich in (omissis) Schwabenek, Duitsland. Bijgevolg valt de zetel van het gerecht dat de insolventieprocedure behandelt niet samen met verweersters statutaire zetel, de plaats van inontvangstneming van de goederen of de plaats van levering van de goederen.

Verzoekster heeft beslist dat de rechterlijke instanties van de Republiek Litouwen bevoegd waren voor de vordering op basis van artikel 14, lid 3, van de wet inzake insolventie van ondernemingen (wet IX-216 van 20 maart 2001 in de van 1 januari 2009 tot 1 oktober 2010 geldende versie): „Van een actio pauliana en andere vorderingen van de curator tegen debiteuren van de insolvente of in vereffening zijnde onderneming wordt kennis genomen door het gerecht waarbij de insolventieprocedure aanhangig is”.

Tijdens de procedure verzocht verweerster om de vordering niet-ontvankelijk te verklaren, op grond dat de vordering volgens zowel artikel 31, lid 1, sub a, van het CMR-verdrag als artikel 2, lid 1, van verordening nr. 44/2001 (de zaak moet aanhangig worden gemaakt bij de rechter van de lidstaat van de woonplaats of zetel van de verwerende partij) niet onder de bevoegdheid van de gerechten van de Republiek Litouwen valt, aangezien de vordering niet rechtstreeks met de insolventieprocedure samenhangt en er dus geen rechtsgrond bestaat om verordening nr. 44/2001 (artikel 1, lid 2, sub b) buiten toepassing te laten.

Een nationale rechter moet bij de beslissing of hij international bevoegd is om een specifiek geding te beslechten wanneer de zetel van het gerecht dat de insolventieprocedure behandelt niet samenvalt met verweersters statutaire zetel, allereerst verzoeksters vordering naar behoren classificeren, omdat de werkingssfeer van verordening nr. 44/2001 en die van verordening nr. 1346/2000 van elkaar verschillen en niet samenvallen. De internationale bevoegdheid van het

Hof kan niet tegelijkertijd op verordening nr. 1346/2000 en verordening nr. 44/2001 worden gebaseerd. Zo kan bijvoorbeeld niet worden vastgesteld dat de vordering samenhangt met de geopende insolventieprocedure, en toch **[Or. 6]** de bevoegdheid vaststellen zoals in burgerlijke en handelszaken in de zin van verordening nr. 44/2001. De reden hiervoor is dat verordening nr. 44/2001 moet worden aangemerkt als een *lex generalis*, terwijl alle andere rechtshandelingen tot vaststelling van de internationale bevoegdheid van nationale gerechten voor specifieke aangelegenheden, waaronder verordening nr. 1346/2000, moeten worden aangemerkt als een *lex specialis*.

De werkingssfeer van de verordening wordt omschreven in artikel 1 van verordening nr. 44/2001, volgens welk de verordening wordt toegepast in burgerlijke en handelszaken, ongeacht de aard van het gerecht; zij heeft geen betrekking op fiscale zaken, douanezaken of administratiefrechtelijke zaken. Artikel 1, lid 2, sub b, van verordening nr. 44/2001 bepaalt dat de verordening niet van toepassing is op het faillissement, akkoorden en andere soortgelijke procedures. Artikel 2, lid 1, van de verordening bevat de algemene bevoegdheidsregel: onverminderd de verordening worden zij die woonplaats hebben op het grondgebied van een lidstaat, ongeacht hun nationaliteit, opgeroepen voor de gerechten van die lidstaat. Artikel 60, lid 1, sub a, van de verordening bepaalt dat vennootschappen en rechtspersonen voor de toepassing van deze verordening woonplaats hebben op de plaats van hun statutaire zetel. Artikel 3 van verordening nr. 1346/2000 regelt de internationale bevoegdheid; artikel 3, lid 1, bevat de algemene bevoegdheidsregel, volgens welke de rechters van de lidstaat waar het centrum van de voornaamste belangen van de schuldenaar gelegen is, bevoegd zijn de insolventieprocedure te openen; bij vennootschappen en rechtspersonen wordt, zolang het tegendeel niet is bewezen, het centrum van de voornaamste belangen vermoed de plaats van de statutaire zetel te zijn. Volgens punt 6 van de considerans van verordening nr. 1346/2000 mag deze verordening alleen voorschriften behelzen tot regeling van de rechterlijke bevoegdheid inzake de opening van een insolventieprocedure en de beslissingen die rechtstreeks uit een insolventieprocedure voortvloeien en daarmee nauw samenhangen.

Gelet op de werkingssfeer van de verordeningen nrs. 44/2001 en 1346/2000 is het duidelijk dat verzoeksters vordering, indien zij moet worden aangemerkt als een verzoek om opening van een insolventieprocedure of samenhangt met een geopende insolventieprocedure, niet als een vordering in een burgerlijke of handelszaak in de zin van verordening nr. 44/2001 mag worden aangemerkt, omdat zij onder de uitzondering op de toepassing van deze verordening valt, waarin deze verordening voorziet voor een faillissementsprocedure of een soortgelijke procedure. Indien het verband tussen de vordering en de insolventieprocedure niet is vastgesteld of niet volstaat om de uitzondering op de toepassing van verordening nr. 44/2001 (artikel 1, lid 2, sub b, van verordening nr. 44/2001) toe te passen, moet deze vordering daarentegen worden aangemerkt als een vordering in een burgerlijke of handelszaak die onder de bevoegdheid van de gerechten van de staat van verweersters statutaire zetel valt.

Opgemerkt zij dat, voor zover verordening nr. 44/2001 in de plaats van het Executieverdrag is gekomen, elke verwijzing naar het Executieverdrag moet worden verstaan als een verwijzing naar verordening nr. 44/2001, en de uitlegging van het Executieverdrag ook voor de verordening geldt wanneer de betrokken bepalingen als gelijkwaardig kunnen worden aangemerkt, wat het geval is voor artikel 1, lid 2, sub b, van de verordening en artikel 1, tweede alinea, punt 2, van het Executieverdrag, waarvan de bewoordingen identiek zijn (arrest van 2 juli 2009, SCT Industri, C-111/08, Jurispr. blz. I-5655).

Daar er geen rechtspraak van het Hof van Justitie is die in casu kan worden gevolgd, ziet de kamer zich voor de vraag gesteld of de betrokken vordering kan worden geacht nauw samen te hangen met de insolventieprocedure.

Het Hof van Justitie heeft geoordeeld dat beslissingen die verband houden met een faillissement slechts dan van de werkingssfeer van het Executieverdrag zijn uitgesloten, wanneer zij rechtstreeks uit het faillissement voortvloeien en geheel binnen het kader van een faillissement of surseance van betaling passen (arrest Gourdain). Met betrekking tot het criterium dat een vordering verband houdt met een faillissementsprocedure wanneer zij rechtstreeks uit het faillissement voortvloeit en geheel binnen het kader van een faillissement of surseance van betaling past, heeft het Hof van Justitie gepreciseerd dat de intensiteit van het verband in de zin van de Gourdain-rechtspraak tussen een vordering in rechte en de insolventieprocedure, bepalend is voor de beslissing of de genoemde uitsluiting moet gelden (zie arrest SCT Industri), en de werkingssfeer van verordening nr. 1346/2000 niet ruim mag worden uitgelegd. Voorts oordeelde het Hof van Justitie in het arrest German Graphics Graphische Maschinen, na de vordering betreffende het beding van eigendomsvoorbehoud – die verzoekster, German Graphics, bij een Duits [Or. 7] gerecht had ingesteld – te hebben aangemerkt als een zelfstandige vordering die niet op insolventierecht was gebaseerd, waarvoor niet de opening van een insolventieprocedure noch het handelen van een curator was vereist, dat het enkele feit dat de curator partij was bij het geding, niet volstond om deze procedure te kwalificeren als een procedure die rechtstreeks uit het faillissement voortvloeit en geheel binnen het kader van een faillissement past en verordening nr. 44/2001 niet toe te passen op deze zaak.

In casu heeft verzoeksters curator bij het gerecht dat de insolventieprocedure heeft geopend, een schuldvordering ingesteld tegen verweerster. Ingevolge artikel 11, lid 3, punt 14, van de wet inzake insolventie van ondernemingen verdedigt de curator de rechten en belangen van alle crediteuren van de onderneming en van de insolvente onderneming, en organiseert en onderneemt hij de voor de insolventieprocedure noodzakelijke stappen. Door tegen de debiteuren van de insolvente onderneming een vordering in te stellen tot nietigverklaring van transacties en tot betaling van schulden die, zoals in casu, vóór de opening van de insolventieprocedure zijn ontstaan, handelt de curator in het belang van de crediteuren van de insolvente onderneming en tracht hij het totale vermogen van de insolvente onderneming te vermeerderen en bijgevolg de kansen te verhogen

om de geldvorderingen van alle crediteuren tegen de onderneming te betalen. Opgemerkt zij dat wanneer de vorderingen van de curator tot betaling van de aan de insolvente onderneming verschuldigde bedragen worden toegewezen, deze bedragen worden opgeteld bij het totale vermogen van de insolvente onderneming, dat toeneemt, net zoals de kansen voor de crediteuren om in de insolventieprocedure betaling te verkrijgen van hun vorderingen.

Gelet op de uitlegging van het Hof van Justitie in het arrest Seagon, volgens welke de faillissementspauliana naar Duits recht was ingesteld door de curator, die trachtte het vermogen te vermeerderen van de onderneming die was onderworpen aan de insolventieprocedure, is de kamer van oordeel dat de curator in casu, hoewel de vordering niet is ingesteld tot nietigverklaring van een transactie maar tot betaling van een schuld, hetzelfde nastreeft, i.e. het vermogen van de insolvente onderneming vermeerderen. De kamer van dit hof betwijfelt of het doel van de in het arrest Seagon vermelde actio pauliana van de curator (i.e. de vermeerdering van het vermogen van de insolvente onderneming) kan en moet worden aangemerkt als een van de criteria waaruit blijkt dat door een curator ingestelde vorderingen – niet enkel de actio pauliana maar ook andere vorderingen, wanneer zij tot doel hebben het vermogen van de insolvente onderneming te vermeerderen en bijgevolg de belangen van alle crediteuren beter te beschermen – nauw samenhangen met de hoofdinsolventieprocedure. Indien dit standpunt wordt aanvaard, benadrukt de kamer dat het van belang is te verduidelijken of deze uitlegging de werkingssfeer van verordening nr. 1346/2000 niet onjuist uitbreidt, aangezien dit in wezen zou betekenen dat alle door de curator tegen de debiteuren van de insolvente onderneming ingestelde vorderingen om het vermogen van de insolvente onderneming te vermeerderen (zoals in het arrest Seagon), moeten worden geacht nauw samen te hangen met de insolventieprocedure.

In casu is het voorts van belang dat verzoekster betaling vordert van een schuld die vóór de inleiding van haar insolventieprocedure is ontstaan met betrekking tot het door haar verrichte internationale goederenvervoer, i.e. de schuld houdt verband met de onjuiste uitvoering van verweersters contractuele verplichtingen, maar in casu bestaat er geen twijfel omtrent de wettigheid of de geldigheid van de transacties, noch een verzoek om ze nietig te verklaren. Uit verzoeksters vordering blijkt evenmin dat precies deze schuld de opening van verzoeksters insolventieprocedure heeft veroorzaakt, i.e. dat zij als essentieel voor de instelling van deze procedure kan worden beschouwd.

Gelet op het bovenstaande, de verordeningen nrs. 44/2001 en 1346/2000 en de bovengenoemde rechtspraak van het Hof van Justitie, en gezien het feit dat de vordering is ingesteld door verzoeksters curator, die in het belang van alle crediteuren van de onderneming handelt en tracht de solvabiliteit van de onderneming te herstellen en het vermogen van de insolvente onderneming te vermeerderen, zodat zo veel mogelijk vorderingen van crediteuren kunnen worden betaald – terwijl moet worden opgemerkt dat dezelfde gevolgen worden

nagestreefd met bijvoorbeeld de vorderingen van een curator tot nietigverklaring van transacties (*actio pauliana*), waarvan is erkend dat zij nauw samenhangen met de insolventieprocedure – en het feit dat in casu op grond van het CMR-verdrag en het Litouwse burgerlijk wetboek (algemene bepalingen van privaatrecht) een schuldvordering is ingesteld voor internationaal goederenvervoer, rijst bij de kamer derhalve de vraag of deze vordering moet worden geacht nauw samen te hangen (door een rechtstreeks verband) met verzoeksters insolventieprocedure, zodat zij onder de uitzondering op de toepassing van verordening nr. 44/2001 valt en de bevoegdheid om ervan kennis te nemen wordt vastgesteld volgens de regels van verordening nr. 1346/2000.

[Or. 8] *Verhouding tussen verordening nr. 1346/2000 en het CMR-verdrag bij het beslissen over de bevoegdheid voor de zaak*

Indien het Hof van Justitie de eerste vraag bevestigend zou beantwoorden, namelijk dat de bevoegdheid voor de onderhavige zaak wordt bepaald volgens de regels van verordening nr. 1346/2000, rijst de vraag naar de verhouding tussen verordening nr. 1346/2000 en artikel 31 van het CMR-verdrag.

Artikel 44 („Verhouding tot verdragen”) van verordening nr. 1346/2000 bepaalt in lid 3, sub a, dat deze verordening niet van toepassing is in de lidstaten, voor zover zij in strijd is met verplichtingen die met betrekking tot een faillissement ontstaan uit een verdrag dat de betrokken lidstaat vóór de inwerkingtreding van deze verordening met een of meer derde staten heeft gesloten.

Aangezien de litigieuze verhoudingen binnen de werkingssfeer van het CMR-verdrag vallen, is een beslissing noodzakelijk omtrent de toepassing van de bepaling van dit verdrag – als een bijzonder verdrag – betreffende de bevoegdheid om kennis te nemen van het geding. Artikel 31, lid 1, van het CMR-verdrag bepaalt dat alle rechtsgedingen waartoe het aan dit verdrag onderworpen vervoer aanleiding geeft, door de eiser behalve voor de gerechten van de bij dit verdrag partij zijnde landen[, bij beding tussen partijen aangewezen,] kunnen worden gebracht voor de gerechten van het land op het grondgebied waarvan: a) de gedaagde zijn gewone verblijfplaats, zijn hoofdzetel of het filiaal of agentschap heeft, door bemiddeling waarvan de vervoerovereenkomst is gesloten, of b) de plaats van inontvangstneming van de goederen of de plaats bestemd voor de aflevering van de goederen, is gelegen; zij kunnen voor geen andere gerechten worden gebracht.

Het Hof van Justitie heeft zich over deze vraag nog niet uitgesproken. Aangezien zij rechtstreeks verband houdt met de uitlegging en toepassing van verordening nr. 1346/2000, is het Hof van Justitie bevoegd om te verduidelijken of, wanneer de betrokken verplichting (verweersters verplichting, die is gebaseerd op de onjuiste uitvoering van haar contractuele verplichtingen, tot betaling aan de insolvente verzoekster van de schuld voor internationaal goederenvervoer, vermeerderd met verdragingsrente) vóór de opening van verzoeksters

insolventieprocedure is ontstaan, artikel 44, lid 3, sub a, van verordening nr. 1346/2000 moet worden toegepast en deze verordening niet van toepassing is, omdat de bevoegdheid voor de zaak moet worden vastgesteld overeenkomstig artikel 31 van het CMR-verdrag, als bepaling van een bijzonder verdrag.

Verhouding tussen verordening nr. 44/2001 en het CMR-verdrag bij de aanwijzing van het bevoegde gerecht

Indien de eerste vraag ontkennend wordt beantwoord en het voor de aanwijzing van het bevoegde gerecht niettemin noodzakelijk is verordening nr. 44/2001 toe te passen, rijst de vraag naar de verhouding tussen deze verordening en artikel 31 van het CMR-verdrag.

Volgens artikel 2, lid 1, van verordening nr. 44/2001 is de algemene regel dat zaken die binnen de werkingssfeer van deze verordening vallen, aanhangig moeten worden gemaakt bij de rechter van de staat van de woonplaats (zetel) van de verwerende partij.

Daarentegen kunnen alle rechtsgedingen waartoe het aan dit verdrag onderworpen vervoer aanleiding geeft, aangezien de litigieuze verhoudingen binnen de werkingssfeer van het CMR-verdrag vallen, volgens artikel 31, lid 1, van het CMR-verdrag door de eiser behalve voor de gerechten van de bij dit verdrag partij zijnde landen[, bij beding tussen partijen aangewezen,] worden gebracht voor de gerechten van het land op het grondgebied waarvan: a) de gedaagde zijn gewone verblijfplaats, zijn hoofdzetel of het filiaal of agentschap heeft, door bemiddeling waarvan de vervoerovereenkomst is gesloten, of b) de plaats van inontvangstneming van de goederen of de plaats bestemd voor de aflevering van de goederen, is gelegen; zij kunnen voor geen andere gerechten worden gebracht.

De bevoegdheidsregels in verordening nr. 44/2001 en artikel 31, lid 1, van het CMR-verdrag zijn in hoofdzaak niet met elkaar in strijd. Volgens artikel 71, lid 1, van verordening nr. 44/2001 laat deze verordening onverlet de verdragen waarbij de lidstaten partij zijn en die, voor bijzondere onderwerpen, de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen regelen. Het Hof van Justitie heeft in het arrest van 4 mei 2010, TnT Express Nederland (C-533/08, Jurispr. blz. I-4107) uiteengezet dat, wanneer een geding binnen de werkingssfeer van een bijzonder verdrag valt, volgens artikel 71 van verordening nr. 44/2001 in beginsel de regels van dat verdrag worden toegepast, en niet die van de verordening. Desalniettemin mag de toepassing van het verdrag geen afbreuk doen aan de beginselen die aan de justitiële samenwerking in burgerlijke en handelszaken binnen de Europese Unie ten grondslag liggen, zoals de in de punten 6, 11, 12 en 17 van de considerans van verordening nr. 44/2001 genoemde beginselen. Derhalve mogen bepalingen van het CMR-verdrag niet worden toegepast, indien dit zou leiden tot minder gunstige resultaten voor de bewerkstelling van de goede werking van de interne markt, **[Or. 9]** dan de bepalingen van die verordening.

Moet, voor zover artikel 31, lid 1, van het CMR-verdrag en artikel 2, lid 1, van verordening nr. 44/2001 niet met elkaar in strijd zijn, in casu worden aangenomen dat, wanneer de betrokken verhoudingen binnen de werkingssfeer van het CMR-verdrag (het bijzondere verdrag) vallen, de regels van artikel 31 van het CMR-verdrag moeten worden toegepast om de staat te bepalen waarvan de rechterlijke instanties bevoegd zijn om over het onderhavige geding uitspraak te doen, indien deze regels niet in strijd zijn met de hoofddoelstellingen van verordening nr. 44/2001, niet tot minder gunstige resultaten voor de bewerkstelling van de goede werking van de interne markt leiden en voldoende duidelijk en nauwkeurig zijn?

Prejudiciële verwijzing naar het Hof

Het Lietuvos Aukščiausiasis Teismas onderzoekt de zaak in laatste aanleg. De beslissing ervan is definitief en er staat geen beroep tegen open (omissis). Artikel 267, derde alinea, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie bepaalt dat, indien een vraag over de uitlegging van handelingen van de instellingen van de Europese Unie (omissis) wordt opgeworpen in een zaak aanhangig bij een nationale rechterlijke instantie waarvan de beslissingen volgens het nationale recht niet vatbaar zijn voor hoger beroep, deze instantie is gehouden zich tot het Hof van Justitie te wenden.

De kamer wijst erop dat de in casu vastgestelde en onderzochte omstandigheden niet overeenkomen met aspecten van de uitlegging van de verordeningen nrs. 44/2001 en 1346/2000 die zijn onderzocht in arresten van het Hof van Justitie. De beslechting van het geding hangt rechtstreeks af van de uitlegging van bepalingen van Unierecht door het Hof van Justitie in een prejudiciële beslissing. Voorts zij opgemerkt dat de bijzonderheden van de onderhavige zaak het nationale gerecht niet in staat stellen om de gerezen vragen zelf te beantwoorden in toepassing van de leer van de acte clair. Voorts zij eraan herinnerd dat in de nationale procedure zowel partijen bij het geding als de rechter in eerste aanleg en de appelrechter de rechtspraak van het Hof van Justitie en het Europees recht verschillend hebben uitgelegd.

De kamer van de civiele afdeling van het Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (omissis)

beslist:

Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt om een prejudiciële beslissing verzocht over de volgende vragen:

1. Wanneer een vordering wordt ingesteld door een curator, die in het belang van alle crediteuren van de onderneming handelt en tracht de solvabiliteit van de onderneming te herstellen en het vermogen van de insolvente onderneming te vermeerderen, zodat zo veel mogelijk vorderingen van crediteuren kunnen worden betaald – terwijl moet worden opgemerkt dat

dezelfde gevolgen worden nagestreefd met bijvoorbeeld de vorderingen van een curator tot nietigverklaring van transacties (actio pauliana), waarvan is erkend dat zij nauw samenhangen met de insolventieprocedure – en gelet op het feit dat in casu op grond van het CMR-verdrag en het Litouwse burgerlijk wetboek (algemene bepalingen van privaatrecht) een schuldvordering is ingesteld voor internationaal goederenvervoer, moet die vordering dan worden geacht nauw samen te hangen (door een rechtstreeks verband) met verzoeksters insolventieprocedure, moet de bevoegdheid om ervan kennis te nemen worden vastgesteld volgens de regels van verordening nr. 1346/2000 en valt die vordering onder de uitzondering op de toepassing van verordening nr. 44/2001?

2. Indien de eerste vraag bevestigend wordt beantwoord, rijst de vraag of, wanneer de betrokken verplichting (verweersters verplichting, die is gebaseerd op de onjuiste uitvoering van haar contractuele verplichtingen, tot betaling aan de insolvente verzoekster van de schuld voor internationaal goederenvervoer, vermeerderd met vertragingsrente) vóór de opening van verzoeksters insolventieprocedure is ontstaan, artikel 44, lid 3, sub a, van verordening nr. 1346/2000 moet worden toegepast dan wel of deze verordening **[Or. 10]** niet van toepassing is omdat de bevoegdheid ratione materiae moet worden vastgesteld overeenkomstig artikel 31 van het CMR-verdrag, als bepaling van een bijzonder verdrag.
3. Indien de eerste vraag ontkennend wordt beantwoord en het onderhavige geding binnen de werkingssfeer van verordening nr. 44/2001 valt, moet worden verduidelijkt of in casu, voor zover artikel 31, lid 1, van het CMR-verdrag en artikel 2, lid 1, van verordening nr. 44/2001 niet met elkaar in strijd zijn, moet worden aangenomen dat, wanneer de betrokken verhoudingen binnen de werkingssfeer van het CMR-verdrag (het bijzondere verdrag) vallen, de regels van artikel 31 van het CMR-verdrag moeten worden toegepast om de staat te bepalen waarvan de rechterlijke instanties bevoegd zijn om van de betrokken vordering kennis te nemen, indien de regels van artikel 31, lid 1, van het CMR-verdrag niet in strijd zijn met de hoofddoelstellingen van verordening nr. 44/2001, niet tot minder gunstige resultaten voor de bewerkstelling van de goede werking van de interne markt leiden en voldoende duidelijk en nauwkeurig zijn.

(omissis)